

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoP/61/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113219269
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. František Potocký
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5113219269.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Františka Potockého a sudkýň JUDr. Táne Rapčanovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, v právnej veci navrhovateľky: X. Z., rod. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XXX, t. č. B. XXXX, proti odporcovi: P. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XXX, toho času bytom B. XXXX, zastúpenému splnomocneným zástupcom Mgr. Miroslavom Hanecom, advokátom so sídlom Z. XXX, G., o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom Z.: S., nar. XX.XX.XXXX, B., nar. XX.XX.XXXX, U., nar. XX.XX.XXXX, W., nar. XX.XX.XXXX, W., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina ako opatrovníkom, na čas po rozvode, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 15P/194/2013-92 zo dňa 24. júla 2015, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu vo výrokoch, ktorými súd manželstvo rozviedol, mal. deti Z. na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti matke a o trovách konania potvrdzuje.

Rozsudok okresného súdu vo výroku o výživnom na mal. deti Z. zrušuje a vec v tejto časti vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania o rozvode.

odôvodnenie:

Okresný súd Žilina rozsudkom č. k. 15P/194/2013-92 zo dňa 24.07.2015 manželstvo účastníkov konania rozviedol, maloleté deti Z. - S., nar. XX.XX.XXXX, B., nar. XX.XX.XXXX, U., nar. XX.XX.XXXX, W., nar. XX.XX.XXXX a W., nar. XX.XX.XXXX, na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti matke, ktorá bude maloleté deti v bežných veciach zastupovať a spravovať ich majetok a otcovi určil výživné na mal. S. vo výške 200,- eur, mal. B. vo výške 150,- eur, mal. U. vo výške 150,- eur, mal. W. vo výške 120,- eur a mal. W. vo výške 90,- eur mesačne, ktoré je povinný platiť s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka sa návrhom doručeným dňa 13.06.2013 domáhala rozvodu manželstva a úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom účastníkov konania na čas po rozvode.

Citujúc ust. § 22, § 23 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“) súd manželstvo účastníkov konania rozviedol majúc za preukázané, že vzťahy medzi účastníkmi konania sú dlhodobo vážne narušené a nie je predpoklad, že by si manželstvo účastníkov konania plnilo svoj spoločenský účel. K narušeniu vzťahov medzi partnermi došlo z dôvodu, že odporca požíval vo zvýšenej miere alkoholické nápoje a nadviazal mimomanželskú známosť, pričom manželia v spoločnej domácnosti nežijú od júna 2012.

Podľa § 24 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, § 75 ods. 1 zákona o rodine a § 113 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) súd maloleté deti na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti navrhovateľky a otcovi uložil povinnosť platiť výživné.

Pri rozhodovaní o výške výživného súd vychádzal zo skutočnosti, že mal. S. je študentkou prvého ročníka Hotelovej akadémie v Žiline. V škole sa nestravuje, sú u nej bežné výdavky, vrátane cestovného. Bolo potrebné zakúpiť príslušné oblečenie a obutie na prax vo výške cca 90,- eur. Bolo tiež potrebné zakúpiť učebnicu angličtiny a pracovné zošity v hodnote cca 30,- eur. Raz týždenne, keď ide na prax, sa stravuje v škole, platí sa 1,50 eur. Mal. B. a U. sú žiakmi ôsmeho a štvrtého ročníka základnej školy, v škole sú bežné výdavky (ZRPŠ, poistné). Za knihy pre B. matka zaplatila na začiatku školského roka asi 10,- eur. Obdobná situácia je u mal. W., ktorý je žiakom tretieho ročníka základnej školy. Mal. W. je v predškolskom zariadení, kde sa platí 45,- eur na celý školský rok, okrem toho sa platilo 10,- eur za knihy a zošity.

Navrhovateľka je na neplatennej rodičovskej dovolenke, od júna 2015 je zamestnaná na základe dohody o vykonávaní prác, kde by mala mať príjem mesačne zhruba cca 76,- eur.

Súd pri skúmaní možností a schopností otca nevychádzal len zo základu dane za r. 2012 - 2014 (kedy by príjem otca predstavoval v priemere mesačne sumu od 240,- eur do 311,- eur), ale prihliadol aj na skutočnosť, že otec sám navrhoval najskôr výživné vo výške 800,- eur na všetky deti, takže je zrejme, že disponuje dostatočnými finančnými prostriedkami (minimálne má otec aj nezdanené príjmy z "fušiek"). Okrem toho otcov deklarovaný príjem vyplývajúci z daňových priznaní by nepostačoval ani len na úhradu nájomného, pričom otec si musí zabezpečiť aj stravu a výdavky na cestovné, takže je zrejme, že má aj ďalšie príjmy, ktoré nevyplývajú z daňových priznaní. V priebehu celého rozvodového konania zároveň otec posielal matke finančné prostriedky minimálne vo výške 700,- eur, či už na chod domácnosti alebo na výživu mal. detí.

Výšku výživného súd odstupňoval podľa veku a nárokov jednotlivých mal. detí. Mal za to, že výška výživného mesačne v sume 200,- eur na mal. S.; 150,- eur na mal. B.; 150,- eur na mal. U.; 120,- eur na mal. W. a 90,- eur na mal. W. zodpovedá odôvodneným potrebám mal. detí vzhľadom k možnostiam a schopnostiam otca, pričom zohľadnil, že matka si plní svoju vyživovaciu povinnosť aj formou osobnej starostlivosti o mal. deti.

O trovách konania rozhodol súd v zmysle § 144 ods. 1 vety prvej O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal odporca prostredníctvom splnomocneného zástupcu odvolanie, ktorým sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Uviedol, že s rozvodom manželstva nesúhlasil. Má zato, že ich manželstvo je problematické, ale pri väčšej ústretovosti zo strany manželky by mohli nájsť spoločné riešenie ako riadny manželský život obnoviť. Mal priateľku v Rakúsku, táto známosť však už minimálne 4 mesiace netrvala. Snaží sa robiť ústretové kroky pre to, aby sa ich manželské spolužitie obnovilo.

Nesúhlasil ani s výškou výživného majúc za to, že súd nedostatočne zistil skutkový stav a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Jeho príjem, ako bol zistený z daňových priznaní, je veľmi nízky a neodôvodňuje určenie výživného na maloleté deti vo výške určenej súdom. Jeho príjem je len sezónny a často náhodný. Pracuje na stavbách ako murár, v zime nemá skoro žiaden príjme alebo len minimálny. Kvôli finančnému zabezpečeniu detí je často na týždňovkách a má málo času sa s deťmi stretávať. Berie aj mimoriadne práce, aby mohol manželke prispievať na deti vyššími finančnými čiastkami ako bežne zarobí. Takýto príjem je však náhodný a nepravidelný a neposkytuje mu záruku, že bude môcť deťom prispievať na výživu pravidelne vyššie sumy. Súd sa riadne nevenoval overeniu jeho príjmov a výdavkov, aby ustálil sumu, ktorú môže po úhrade svojich výdavkov platiť pravidelne na deti ako výživné. Už počas tohto konania bolo voči nemu vedených viacero exekučných konaní za neuhradenie zákonného poistenia, čo musí mesačne riešiť, s čím mu pomáhajú aj rodičia. Súd tiež riadne nezistil príjmy a výdavky manželky, len všeobecným konštatovaním, bez opory v konkrétnych údajoch, uvádza výdavky na niektoré deti a len približným odhadom, bez reálneho overenia, alebo jednorázové výdavky, ktoré sa neplatia pravidelne mesačne ale len na začiatku školského roka. V tejto časti považuje napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné pre nedostatočné a nezrozumiteľné odôvodnenie.

Nakoniec uviedol, že peniaze, ktoré manželke dáva na výživu a starostlivosť o deti mýňa nehospodárne. Jeho zdravotný stav sa výrazne zhoršil, praskli mu žalúdočné vredy, čo ho bezprostredne ohrozovalo na živote, v dôsledku čoho nemohol viac ako týždeň vykonávať žiadnu prácu, čo má výrazný vplyv na jeho zárobkové možnosti.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporcu navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť.

Poukázala na to, že ich manželstvo bolo rozvrátené, odporca je väčšinou času pod vplyvom alkoholu, v dôsledku čoho je voči nej agresívny, čo nemá na ich deti dobrý vplyv. Čo sa týka výšky výživného, odporca úmyselne zavádza, aby nemusel platiť výživné. Zistila, že odporca pracuje v Linzi v stravovacom zariadení, pričom zatajuje príjmy získané v Rakúsku. Jej príjmy sú veľmi nízke, vzhľadom k tomu, že musí financovať domácnosť a starostlivosť o 5 maloletých detí a dospelého syna. Keďže je matkou 5 maloletých detí, je jej snaha zamestnať sa márna. Momentálne pracuje na dohodu v pizzérii, pričom je príjem je cca 90,- eur + prídavky na deti 141,12 eur. K vyjadreniu pripojila výpis z jej osobného účtu, na ktorom je uvedené číslo účtu odporcu, pričom ide zrejme o účet, ktorý je vedený v Rakúsku.

Kolízny opatrovník maloletých detí vo vyjadrení k odvolaniu odporcu navrhol rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdiť.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal rozsudok okresného súdu v celom rozsahu (§ 212 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) z dôvodov uvedených v odvolaní a po preskúmaní napadnutý rozsudok bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p., § 156 ods. 3 O. s. p.) vo výrokoch, ktorými súd manželstvo rozviedol, maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti matke a o trovách konania podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil a vo výroku o výživnom na maloleté deti podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O. s. p. zrušil a vec v tejto časti vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že pokiaľ ide o rozvod manželstva, prvostupňový súd vykonal dostatočné dokazovanie, na jeho základe náležite zistil skutkový stav, tento správne vyhodnotil a zo zistených skutočností vyvodil i správny právny záver. So zistenými skutočnosťami, ako aj záverom z nich vyvođeným súdom prvého stupňa sa odvolací súd stotožňuje. Pokiaľ odporca v odvolaní namietal, že s rozvodom nesúhlasil, odporcom deklarovaný nesúhlas s rozvodom manželstva považuje odvolací súd len za formálny. Z predloženého spisu vyplýva, že odporca v priebehu prvostupňového konania síce pôvodne s rozvodom manželstva nesúhlasil s poukazom na svoje náboženské presvedčenie, následne však s rozvodom súhlasil. Je teda zrejme, že odporca tento svoj názor menil, pričom z jeho správania sa za dlhé roky odlúčenia manželov nemožno vyvodit', že by mal skutočný záujem na obnovení spolužitia s navrhovateľkou. Z vyjadrenia navrhovateľky zároveň vyplýva, že táto nemá záujem o obnovu manželského spolužitia. Na základe uvedeného nemá odvolací súd pochybnosti o tom, že manželstvo účastníkov je natoľko narušené a vzťahy medzi manželmi sú dlhodobo tak rozvrátené, že je vylúčené, aby toto manželstvo mohlo do budúcnosti plniť svoj spoločenský účel. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o rozvode manželstva potvrdil.

Odvolací súd potvrdil i výrok rozsudku o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky, keď správnosť rozhodnutia o zverení detí do osobnej starostlivosti matky nebola žiadnym z účastníkov konania spochybňovaná.

Pokiaľ ide o výživné určené súdom prvého stupňa, odvolací súd preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvého stupňa v tomto smere nevykonal dostatočné dokazovanie, pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v tejto časti nespĺňa ani požiadavky ust. § 157 ods. 2 O. s. p.

V zmysle § 1, § 2 O. s. p. súdy v občianskom súdnom konaní postupujú tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov a vedú konanie tak, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb.

Základné právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby postup a rozhodnutia všeobecných súdov boli preskúmateľné, aby ich rozhodnutia obsahovali dostatok relevantných dôvodov objasňujúcich výroky a súčasne aby také rozhodnutia neboli arbitrálne (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Rozhodnutie súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na ktorých je založené. Výrok súdneho rozhodnutia, ktorý je záväzný, totiž nemožno vnímať oddelene od odôvodnenia súdneho rozhodnutia, nakoľko práve z odôvodnenia má vyplývať na základe akých skutkových a právnych dôvodov bol výrok rozhodnutia prijatý.

Z napadnutého rozhodnutia tieto dôvody nevyplývajú. Z jeho odôvodnenia v časti výživného nie je zrejmé akým spôsobom, na základe akých skutočností dospel súd prvého stupňa ku konkrétnej výške výživného na to - ktoré dieťa ako k sume primeranej jeho odôvodneným potrebám.

I keď rozsah výživného v zákone výslovne vyjadrený nie je a vyplýva zo všeobecne uznávaného hľadiska, že výživným sa má dieťaťu zabezpečiť taká životná úroveň, ktorú by dosahovalo i v prípade, ak by rodičia žili v spoločnej domácnosti, resp. sa podieľali na úhrade výdavkov spoločnej domácnosti i jej jednotlivých členov, nemožno pominúť spotrebný charakter výživného s tým, že i odôvodnené potreby dieťaťa majú svoju konkrétnu hranicu, ktorá je daná zásadne ich vekom, zdravotným stavom, výdavkami, ktoré je potrebné vynakladať v súvislosti s návštevou školy, na úhradu ich mimoškolských aktivít, najmä na úhradu kultúrnych, športových potrieb a pod.

Okresný súd v tomto smere nevykonal potrebné dokazovanie, keď okrem výsluchu matky, ktorý však v tomto smere nebol dostatočný, nevykonal žiaden dôkaz za účelom zistenia odôvodnených potrieb toho - ktorého dieťaťa. I keď je pravdou, že výdavky na stravu a odievanie nie je možné vždy konkrétne vyčíslieť a v tomto smere je možné vychádzať i z verejných štatistík v danej oblasti (napr. Štatistického úradu SR), či všeobecne známych skutočností, samozrejme za predpokladu, že u mal. detí nie sú v tomto smere špecifické požiadavky (napr. zo zdravotných dôvodov), okresný súd nevykonal žiadne dôkazy ani k zisteniu odôvodnených výdavkov na maloleté deti, ktoré je možné konkretizovať a preukázať (cestovné do školy, úhrada stravy v škole, úhrada poplatkov za materskú školu a pod.). Navrhovateľku súd nevyočul ani k výške výdavkov (aspoň približných) na domácnosť (bývanie, stravu, hygienické potreby a iné, či už na jednotlivé deti alebo na celú domácnosť), ani potreby jednotlivých detí (či navštevujú nejaké záujmové krúžky, aké sú výdavky s tým spojené). Jediné výdavky, ktoré súd v napadnutom rozhodnutí konkretizoval sú výdavky spojené so školskou dochádzkou niektorých detí (zakúpenie oblečenia na prax, zakúpenie učebníc). Nemožno však ponechať bez povšimnutia, že ide o jednorazové výdavky, pričom z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé ako okresný súd tieto výdavky zohľadnil v rámci výživného, ktoré sa hradí mesačne.

Súd prvého stupňa zároveň dostatočným spôsobom nezistil ani majetkové pomery na strane rodičov detí (príjem, poberanie štátnych dávok, vlastníctvo hnuteľných či nehnuteľných vecí, záväzky a pod.) a ich vplyv na možnosti a schopnosti plniť si vyživovaciu povinnosť. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia tiež nie je zrejmé, či okresný súd prihliadal na skutočnosť, že navrhovateľka i odporca majú vyživovaciu povinnosť aj voči plnoletému synovi P..

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že postupom okresného súdu došlo k odňatiu možnosti účastníkom konať pred súdom (vzhľadom na nedostatok dôvodov a v dôsledku toho nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku v časti výživného), keď rozhodnutie okresného súdu zároveň vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o výživnom na maloleté deti podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O. s. p. zrušil a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude predovšetkým dôsledne zistiť príjmové, zárobkové a majetkové pomery na strane oboch rodičov maloletých detí a ustáliť objektívne a odôvodnené potreby maloletých detí, pričom je potrebné vyjadriť aj rozsah nevyhnutných výdavkov na strane oboch rodičov. Za tým účelom bude potrebné opätovne vypočítať tak navrhovateľku, ako aj odporcu, k výdavkom na domácnosť, na potreby jednotlivých detí (v spojení so školou, záujmovými krúžkami a pod.), ako aj vlastné potreby, vrátane doloženia ich tvrdení dostupnými dôkazmi. Vzhľadom na vyjadrenie navrhovateľky k odvolaniu bude potrebné vypočítať odporcu aj ku skutočnosti, či má založený účet, prípadne z akého účtu bolo hradené v prospech navrhovateľky a v prípade, ak ide o účet odporcu zistiť pohyby na danom účte za primerané obdobie za účelom ustálenia jeho príjmov. Na základe vykonaného dokazovania následne okresný súd opätovne určí výšku výživného na jednotlivé maloleté deti, pričom svoje rozhodnutie i náležite odôvodní v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p.

Nakoľko odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa čo do výroku o rozvode manželstva, rozhodol zároveň aj o trovách odvolacieho konania o rozvode, a to podľa § 224 ods. 1 a § 144 O. s. p., v zmysle ktorého účastníci nemajú právo na náhradu trov konania o rozvod, keď nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov niektorému z účastníkov konania.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.